

PROTOCOL anti-pesten

VSO Maaskei

PROTOCOL TEGEN PESTEN VSO Maaskei

Op VSO Maaskei streven we ernaar een pestvrije school te zijn.

Pesten is een maatschappelijk probleem en komt helaas veel voor op scholen, ook bij ons.

Wij willen leerlingen een veilig pedagogisch klimaat bieden, waarin ze zich zo optimaal mogelijk kunnen ontwikkelen. Daarom zien we het als onze taak dit probleem aan te pakken. Vandaar het opstellen van dit pestprotocol. Het is een vastgelegde wijze waarop we het pestgedrag van leerlingen willen voorkomen en aanpakken.

Met dit protocol willen we handreikingen geven om te werken aan een veilige school. Eén ieder die op welke manier dan ook te maken heeft met (leerlingen van) Maaskei –leerlingen, ouders, verzorgers, vrijwilligers, bezoekers- kan dit document inzien.

In dit document is te vinden wat de omschrijving van pesten is, hierdoor kunnen we pestgedrag herkennen, erkennen en er actie op ondernemen, en hierin is te lezen op welke manier we ervoor proberen te zorgen dat pestgedrag geen kans krijgt.

Inhoudsopgave:

		pagina
1	Uitgangspunten bij ons pestprotocol	3
2	Het verschil tussen plagen en pesten	3
3	Verschillende rollen bij pesten	3
4	Signalen van pesten	4
5	Te verwachten problemen bij aanpak van pesten	5
6	Preventief Gebruikte methode en leerlingvolgsysteem	6
7	Preventief Een positief pedagogisch klimaat	6
8	Preventief Anti- pestprogramma	6
9	Stappenplan bij pestgedrag	7
10	De vijfsporenaanpak	8
11	Aandachtsfunctionaris pesten en vertrouwenspersonen	9
12	Klachtenregeling	9
13	Overzicht van te nemen stappen bij pesten	10

1 Uitgangspunten bij het pestprotocol

Ten aanzien van pesten hanteren we als school enkele uitgangspunten:

1. De school scheidt preventief en actief een veilig, pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als ongewenst en onacceptabel gedrag wordt ervaren.
2. De school ziet pesten als een probleem, voor zowel het slachtoffer, de pester, de groep kinderen er omheen, de groepsmedewerkers en de ouders/verzorgers.
3. De school is alert op pestgedrag. Men kan pestgedrag signaleren en vervolgens duidelijk stelling nemen tegen het pesten.
4. De school verplicht zichzelf ertoe om pesten aan te pakken.
5. De school volgt de procedures van het pestprotocol indien er sprake is van pesten.

2 Het verschil tussen plagen en pesten

Pesten en plagen

Een van de veel gebruikte definities van pesten is de volgende: *“Pesten is het systematisch, langdurig en herhaald lastig vallen van iemand met de bedoeling de ander pijn te doen.”* (Rigby, 1996)

Onder pesten verstaan wij het volgende;

Pesten is bewust, moedwillig en herhaaldelijk een ander plagen (fysiek, verbaal of indirect/emotioneel). Pesten wordt systematisch/langdurig/dagelijks uitgeoefend en heeft voor de ander lijden tot gevolg. Eén of meerdere leerlingen behandelen een andere leerling negatief en sluiten deze leerling buiten.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen pesten en plagen. Vaak is deze scheidingslijn erg dun en is de overgang van plagen naar pesten moeilijk te signaleren. Toch zijn er duidelijke verschillen: Plagen is vaak eenmalig of van korte duur en gericht op een willekeurig kind. Dit kind is niet perse “zwakker” dan de ander.

Plagen kan grappig zijn, maar is in sommige gevallen ook pijnlijk of kwetsend voor de ander. Vanwege het uitblijven van een machtsverschil tussen beide partijen kan de andere makkelijk terug plagen (Kenter, 2000). Kortom: plagen is dan ook onschuldig als je het vergelijkt met pesten. Pesten daarentegen is een serieus probleem. De gepeste kinderen zijn niet in staat om zichzelf te verdedigen of voor zichzelf op te komen.

3 Verschillende rollen bij pesten

- **Het slachtoffer:** voelt zich vaak verdrietig en eenzaam en durft vaak niets terug te doen of het te vertellen, is bang dan nog meer gepest te worden. Een risicofactor kunnen bepaalde persoonlijkheidskenmerken met fysieke zwakte zijn. Ook kan het dat iemand net wat anders is dan normaal (stotteren, accent hebben).
- **De pester:** is vaak onzeker en wil graag aardig en stoer gevonden worden en denkt door te pesten dat iedereen hem/haar grappig vindt. Pesten kan een imitatie zijn van agressie die kinderen thuis of elders ervaren.
- **De meelopers:** doen mee met pesten, denkt dat hij/zij er dan bij hoort en is bang om zelf gepest te worden.

4 Signalen van pesten

Het is belangrijk dat medewerkers, ouders/verzorgers en kinderen alert zijn op de manier waarop met elkaar wordt omgegaan. Er zijn duidelijke signalen als het om pesten gaat en minder duidelijke.

Duidelijke signalen zijn:	<u>Verbale pesterijen:</u> ○ Vernederen/ beledigen ○ Schelden ○ Dreigen ○ Belachelijk maken, uitlachen. ○ Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven. ○ Kinderen niet bij hun eigen naam noemen maar altijd bij een bijnaam. ○ Opmerkingen maken over de kleding. ○ Gemene briefjes schrijven. ○ Lastig vallen per per telefoon. ○ Lastig vallen per per sms/app. ○ Lastig vallen via internet, chatten. <u>Fysieke pesterijen:</u> ○ Trekken aan kleding, duwen, sjoeren. ○ Schoppen en slaan. ○ Krabben, bijten en haren trekken. ○ Spugen <u>Sociale pesterijen:</u> ○ Isoleren/negeren: niet reageren op wat het kind doet of zegt, niet tegen hem/haar praten. ○ Uitsluiten: het kind mag niet meedoen met spelletjes, niet meelopen naar huis, niet komen op een verjaardag. <u>Materiële pesterijen:</u> ○ Afpakken van kledingstukken en andere spullen. ○ Beschadigen van spullen. <u>Mentale pesterijen:</u> ○ Dwingen om geld of spullen af te geven. ○ Dwingen om iets voor de pesters te doen: geld of snoep meenemen, een klus opknappen. <u>Achternvolgen</u> ○ Achterna lopen, opjagen. ○ In de val laten lopen, klem zetten. ○ Naar het huis van de gepeste gaan. ○ Opsluiten
Minder duidelijke signalen zijn (waarschuwing: deze signalen kunnen ook voorkomen bij andere problemen, dus is het zaak goed uit te zoeken waar de oorsprong van deze signalen ligt)	● Vaak alleen staan in de pauze of bij de pleinwacht gaan staan. ● Vaak alleen met jongere kinderen spelen. ● Niet naar buiten willen tijdens speelmomenten. ● Niet meer naar school willen of aangeven zich ziek te voelen. ● Niet (meer) worden uitgenodigd door andere kinderen. ● Het negatief reageren van andere kinderen op een fout of een idee van het betreffende kind.

5 Te verwachten problemen bij de aanpak van pesten

Bij het slachtoffer:

Een gepest kind schaamt zich vaak, het voldoet niet aan normen die de ouders/verzorgers graag in hun kinderen terugzien: een vrolijk en vooral onbezorgd kind dat in staat is zijn eigen boontjes te doppen. Pesten is een groot probleem voor kinderen.

Veel gepeste kinderen doen er dan uiteindelijk ook maar het zwijgen toe en vereenzamen. De angst wordt aanvankelijk nog groter als het pesten bespreekbaar gemaakt wordt door de ouders/verzorgers, waardoor het gepeste kind nog meer met de gevolgen van het pesten kan worden geconfronteerd. Als vergelding kan er namelijk in nog heviger mate gepest worden dan daarvoor al het geval was.

Bij de pester:

Het kan zijn dat de pester vreest voor zijn positie binnen de groep, en zijn gevoel van machthebber zijnde kwijt kan raken. Een gevolg kan dus zijn dat de pester wil voorkomen dat hij gezichtsverlies zal lijden en daar alles aan al proberen te doen. Hij kan ontkennen, negeren, tegenspreken, zeggen dat het niet zo erg is of zelf in de slachtofferrol gaan zitten.

Soms blijken de pesters echter net zo opgelucht als de slachtoffers bij een duidelijke aanpak. Er wordt namelijk ook aandacht besteed aan hun onmacht om normaal met andere kinderen een relatie op te bouwen. Bij een aantal pesters is dat hun liefste wens, waartoe ze helaas zelf niet in staat zijn door het ontbreken van de juiste vaardigheden.

Bij de directe omgeving:

Er zijn altijd kinderen die zich schuldig voelen, omdat ze niet op kunnen komen voor het slachtoffer door actief te helpen of een volwassene te hulp roepen. Ook zijn er altijd kinderen die helemaal niet in de gaten hebben dat er in hun omgeving gepest wordt. Ze zien wel het een en ander gebeuren, maar hebben het niet gezien als pestgedrag, waar gepeste kinderen erg veel last van ondervinden.

Bij de ouders/verzorgers:

Ouders/verzorgers van kinderen hebben vaak moeite om hun kind terug te zien in de rol van meeloper of pester. Ouders/verzorgers hebben niet altijd de juiste informatie. Een pester op school hoeft in de thuissituatie geen pester te zijn.

Sommige ouders/verzorgers zien ook de ernst van de situatie onvoldoende in. Zij zien het pestgedrag van hun kind als weerbaar gedrag. Hun kind maakt een abnormale ontwikkeling door, met grote risico's op afwijkend gedrag op latere leeftijd met grote gevolgen. Andere ouders/verzorgers zien er niets meer in dan wat onschuldige kwajongensstreken.

Behalve de pester moeten dus ook vaak de ouders/verzorgers doordrongen worden van het ongewenste karakter voor alle betrokkenen van het vertoonde pestgedrag.

6 Preventief: Gebruikte methode en leerlingvolgsysteem

De school hanteert als leerlingvolgsysteem voor de sociaal-emotionele ontwikkeling ZIEN! van Parnassys. Bij het scoren kan blijken dat een leerling uitvalt en hiervoor worden binnen ZIEN! handelingsvoorstellen gegeven.

De gedragswetenschapper zal worden ingeschakeld en er zal samen met de mentor gekeken worden welke methode van aanpak het beste aan zal sluiten bij de verschillende doelgroepen (pester/gepeste/klasgenoten) denk hierbij bijvoorbeeld aan het inzetten van weerbaarheidstrainingen (Rots en Water) of speltherapie (via dramatherapie)

7 Preventief: Een positief pedagogisch klimaat

Dagelijks wordt zorg gedragen voor een positief klimaat in en rond de school. Om te leren respectvol met elkaar om te gaan:

- De schoolregels hangen zichtbaar in de gang.
- Groepsmedewerkers zijn betrokken bij het opstellen van de afspraken.
- Alle medewerkers dragen gezamenlijke verantwoordelijkheid.

8 Preventief: Anti-pestprogramma

Twee keer per jaar is er een week specifieke aandacht rondom pesten. We sluiten aan bij de landelijke Anti-Pest-week in september. Daarnaast is er een complimentenweek in maart. Tijdens deze actieweken is er ook veel aandacht voor het stimuleren van een positieve omgang met elkaar middels het oefenen van het geven van complimenten.

Binnen ZIEN! worden handreikingen gegeven om vorm te geven aan een groepsplan waarin doelen staan beschreven die aansluiten bij de groep. Deze doelen kunnen binnen ZIEN! gekoppeld worden aan concrete handelingsvoorstellen. Er is een handreiking geschreven om makkelijker de weg te vinden binnen de handreikingen die ZIEN! aanbiedt om mee te werken.

9 Stappenplan bij pestgedrag

Zodra er van pestgedrag sprake is, moet er onmiddellijk actie worden ondernomen.

1. Meldingsplicht van pestgedrag door kind of ouder.
2. Pestgedrag buiten schooltijd:
 - Ouders/verzorgers doen een melding bij de groepsleerkracht of vertrouwenspersoon van het pesten.
 - Op school houden we dit in de gaten, bijzonderheden worden genoteerd in een notitie in het LVS Parnassys.
3. Pestgedrag onder schooltijd: melding bij de groepsleerkracht of vertrouwenspersoon van school die onmiddellijk actie onderneemt.
4. Bij incidenteel pestgedrag binnen de groep:
 - Met de betrokken leerlingen bespreekt de groepsleerkracht dit.
 - Regelmatig wordt dit herhaald, om controle te houden over het gedrag.
 - Van deze gesprekken worden aantekeningen gemaakt in een logboek.
 - De groepsleerkracht houdt een logboek bij en geeft dit door aan de anti-pestcoördinator.
5. Bij herhaald pestgedrag:
 - De ouders/verzorgers van de pester worden samen met de pester door de groepsleerkracht op de hoogte gesteld van de ongewenste gebeurtenissen in een gesprek op school.
 - De gemaakte afspraken worden met de pester uitdrukkelijk doorgesproken.
 - De gemaakte afspraken worden vastgelegd in een verslag. Sancties bij overtreding van de afspraken worden daarbij vermeld en er wordt een afspraak opgenomen voor een vervolgesprek met ouders/verzorgers.
 - Ouders/verzorgers, gedragswetenschapper, schoolleider en de anti-pestcoördinator krijgen een kopie van dit verslag.
 - De ouders/verzorgers van de gepeste leerling worden uitgenodigd voor een gesprek om hen in te lichten over de gemaakte afspraken.
 - Collega's in de stroming worden op de hoogte gebracht van het pestgedrag. Zo kan iedereen alert erop reageren.
 - De groepsleerkracht houdt een logboek bij.
6. Blijvende herhaling:
 - De groepsleerkracht bespreekt dit met de schoolleider, gedragswetenschapper en anti-pestcoördinator. Hierbij overhandigt de leerkracht het logboek met daarin: datums van gebeurtenissen, datums en inhoud van gevoerde gesprekken en vastgelegde afspraken zoals die gemaakt zijn om pestgedrag aan te pakken.
 - Schoolleider, gedragswetenschapper en groepsleerkracht nodigen de ouders/verzorgers van de pester op school uit voor een gesprek. De leerling wordt in dit gesprek betrokken.
 - De schoolleider legt dit gesprek vast.
7. Onvoldoende verbetering en/of ouders/verzorgers werken onvoldoende mee:
 - De anti-pestcoördinator wordt op de hoogte gebracht.
 - Het kan raadzaam zijn extra hulp in te schakelen (b.v. Bureau Jeugdzorg).
 - De schoolleider kan in overleg met de Commissie van Begeleiding overgaan tot bijzondere maatregelen.

10 De vijfsporenaanpak

Hieronder volgt een opsomming van de manier waarop school de vijf verschillende partijen, die een rol spelen in een peestsituatie, kan ondersteunen.

1. Steun bieden aan het slachtoffer:

- Naar de leerling luisteren en het probleem serieus nemen.
- Met de leerling overleggen over mogelijke oplossingen.
- Samen met de leerling werken aan oplossingen.
- Zo nodig zorgen dat de leerling deskundige hulp krijgt, bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining om weerbaar te worden.
- Zorgen voor vervolg gesprekken.

2. Steun bieden aan de pester:

- Met de leerling bespreken wat pesten voor een ander betekent.
- De leerling helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen.
- De leerling helpen om zich aan regels en afspraken te houden.
- Zorgen dat de leerling zich veilig voelt; uitleggen wat jij als leerkracht gaat doen om het pesten te stoppen.
- Stel grenzen en verbind daar consequenties aan.
- Zorgen voor vervolg gesprekken.

3. De ouders/verzorgers van het slachtoffer en van de pester steunen:

- Ouders/verzorgers die zich zorgen maken over pesten serieus nemen.
- Ouders/verzorgers op de hoogte houden van peestsituaties.
- Informatie en advies geven over pesten en de manieren waarop pesten kan worden aangepakt.
- In samenwerking tussen school en ouders/verzorgers het pestprobleem aanpakken. Zowel op school als vanuit de thuissituatie.
- Zo nodig ouders/verzorgers doorverwijzen naar deskundige ondersteuning.

4. De middengroep (de rest van de klas) betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem:

- Met de leerlingen praten over pesten en over hun eigen rol daarbij.
- Met de leerlingen overleggen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen.
- Samen met de leerlingen werken aan oplossingen, waarbij ze zelf een actieve rol spelen.

5. De algemene verantwoordelijkheid van de school:

- De school zorgt dat alle medewerkers voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten in de eigen groep en de eigen school.
- De school neemt stelling tegen het pesten.
- De school brengt de huidige situatie rond pestbeleid in kaart.
- De school werkt aan een goed beleid rond pesten en veiligheid van leerlingen waar de hele school bij betrokken is.

11 Aandachtsfunctionaris pesten/veiligheidscoördinator:

De aandachtsfunctionaris pesten is na de mentor het aanspreekpunt voor leerlingen en ouders/verzorgers bij pesten op school. De aandachtsfunctionaris pesten wijst de weg naar oplossingen en houdt contact totdat het pesten stopt. Zo wordt voorkomen dat ouders/verzorgers zich van het kastje naar de muur gestuurd voelen en de zaak verhardt. Dat is de kern van het werk. Daarnaast zijn preventie, monitoren en schoolveiligheidsbeleid aanscherpen taken van de veiligheidscoördinator.

Vertrouwenspersonen:

- Binnen school: Corrie Zegers-Peters; c.zegers-peters@ogbuitengewoon.nl
- Binnen de stichting: Mevr. J. Tegelaers-Kerouache (j.kerouache@gmail.com) en Dhr. Jan Raedts.

Vertrouwensinspecteur:

Bij de Inspectie van het Onderwijs werkt een klein team van vertrouwensinspecteurs. Ouders/verzorgers, leerlingen, groepsmedewerkers, schoolleiding en schoolbesturen kunnen de vertrouwensinspecteur benaderen als zich in of rond de school problemen voordoen op het gebied van én in voorgaand traject geen oplossing gevonden is:

- seksuele intimidatie en seksueel misbruik;
- lichamelijk geweld;
- grove pesterijen;
- extremisme en radicalisering.

De vertrouwensinspecteur is tijdens kantooruren bereikbaar op telefoonnummer 0900-1113111 (lokaal tarief). Meer informatie over de inspectie en de vertrouwensinspecteur is te vinden op de website van de inspectie: www.onderwijsinspectie.nl.

12 Klachtenregeling

Wij streven ernaar het onderwijs voor alle leerlingen goed en naar tevredenheid van alle betrokkenen te laten verlopen. Als leerlingen, ouders/verzorgers of medewerkers daarover toch vragen hebben, kunnen zij altijd terecht bij de mentor of de directie van de school. Wij willen eventuele problemen zo snel mogelijk en in goed overleg met alle betrokkenen op te lossen. Er wordt een klachtenregeling gehanteerd die opgesteld is conform modelklachtenregeling primair en voortgezet onderwijs.

13 Overzicht van te nemen stappen bij een melding of het signaleren van pestgedrag:

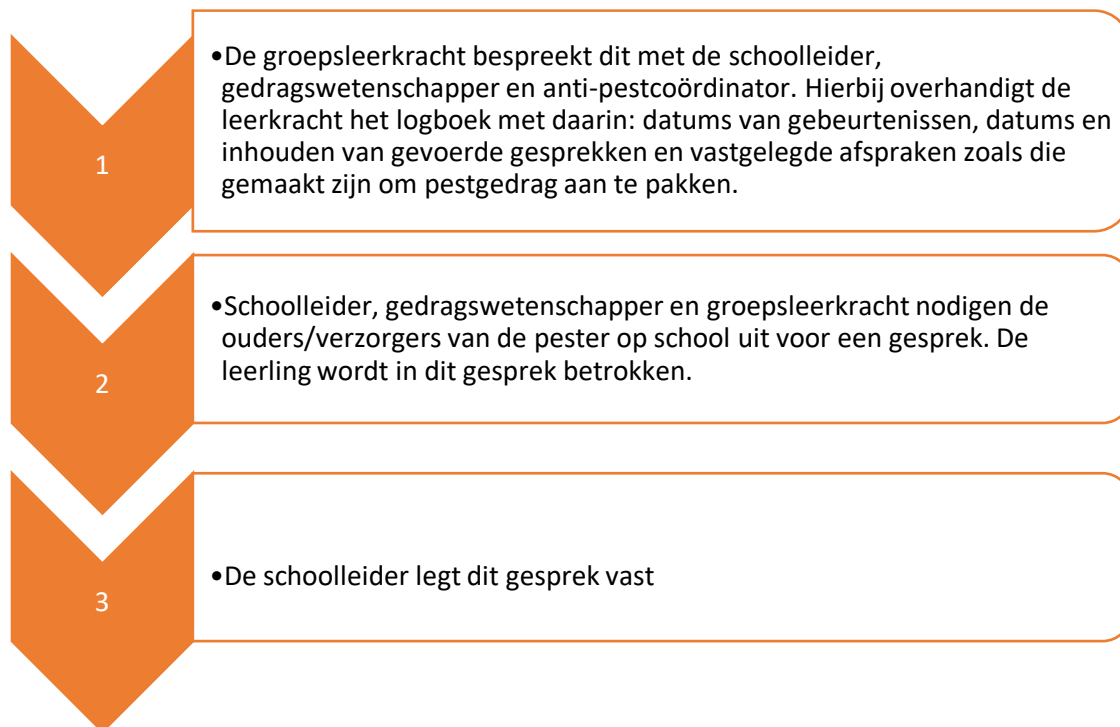
Bij incidenteel pestgedrag:

- 1 •Pestgedrag onder schooltijd: melding bij de groepsleerkracht of vertrouwenspersoon van school die onmiddellijk actie onderneemt.
- 2 •Bij incidenteel pestgedrag binnen de groep:
 - Met de betrokken leerlingen bespreekt de groepsleerkracht dit.
- 3 •Regelmatig wordt dit herhaald, om controle te houden over het gedrag.
- 4 •Van deze gesprekken worden aantekeningen gemaakt in een logboek.
- 5 •De groepsleerkracht houdt een logboek bij en geeft dit door aan de anti-pestcoördinator.

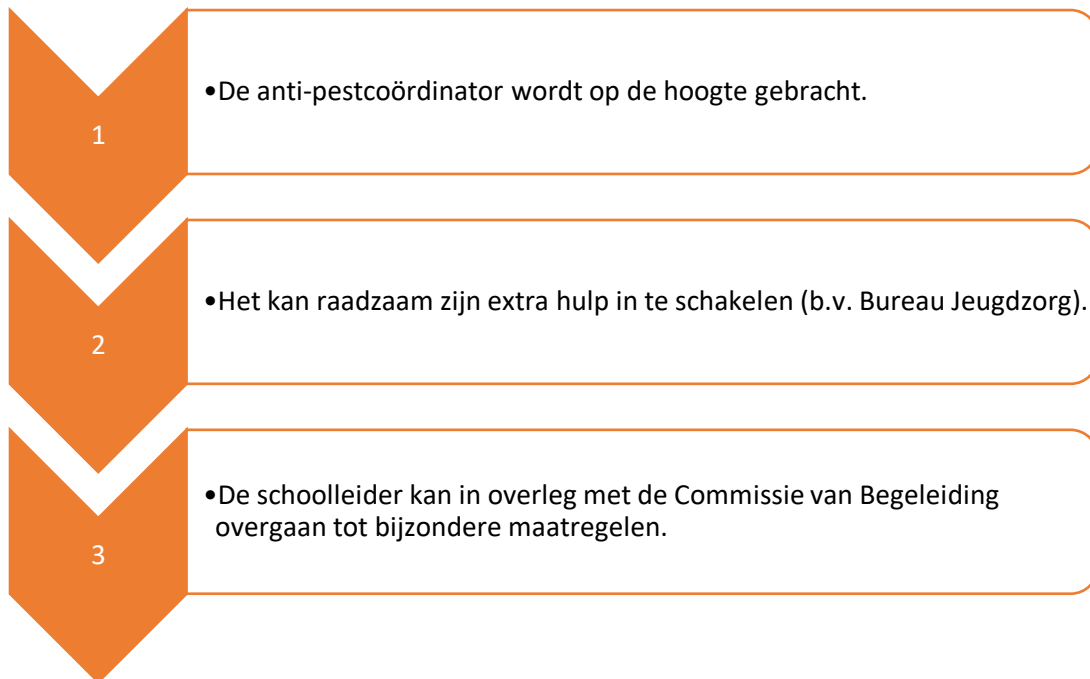
Bij herhaald gedrag:

- 1 • Pestgedrag onder schooltijd: melding bij de groepsleerkracht of vertrouwenspersoon van school die onmiddellijk actie onderneemt.
- 2 • De ouders/verzorgers van de pester worden samen met de pester door de groepsleerkracht op de hoogte gesteld van de ongewenste gebeurtenissen in een gesprek op school.
- 3 • De gemaakte afspraken worden met de pester uitdrukkelijk doorgesproken.
 -
- 4 • De gemaakte afspraken worden vastgelegd in een verslag. Sancties bij overtreding van de afspraken worden daarbij vermeld en er wordt een afspraak opgenomen voor een vervolgesprek met ouders/verzorgers.
- 5 • Ouders/verzorgers, gedragswetenschapper, schoolleider en de anti-pestcoördinator krijgen een kopie van dit verslag.
- 6 • De ouders/verzorgers van de gepeste leerling worden uitgenodigd voor een gesprek om hen in te lichten over de gemaakte afspraken.
- 7 • Collega's in de stroming worden op de hoogte gebracht van het pestgedrag. Zo kan iedereen alert erop reageren.
- 8 • De groepsleerkracht houdt een logboek bij.

Bij blijvende herhaling:

Bij onvoldoende verbetering en/of ouders/verzorgers werken onvoldoende mee:

Bij pestgedrag buiten schooltijd:

